

PRZYCHYLIĆ SIĘ (34) *vb pf*

się (23), się (11).

-chy- (32), -chi- (2).

inf przychylić się (6). ◇ *fut* 2 sg przychylisz się (2). ◇ 3 sg przychyli się (3). ◇ 1 pl przychyl(e)my się (1). ◇ 3 pl przychylą się (1). ◇ *praet* 3 sg m przychylił się (5). ◇ 3 pl m pers przychylili się (1). ◇ *imp* 2 sg przychyl się (1). ◇ 2 pl przychylcie się (2). ◇ *con* 3 sg m by się przychylił (4). ◇ 2 pl m pers byście się przychylili (1). ◇ 3 pl m pers by się przychylili (2). ◇ *part praet act* przychyliwszy się (5).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. *Pochylić się* (2) : [Herod Agrypa] Weyrzał ná fię/ vyrzał ptaká który mu wleciał ná głowę. Iozephus piŕze/ przychyliwŕzy fie rzekł: áto ia bog wáŕz vmieram. A powieðał mu tho wieŕzcŕek [...] / iŕz ptak ŕmierć iego miał známionowáć. *BielKron* 141v.

przychylić się k komu (1): Xánt przyŕzedŕzy pániey pytał/ Ná łózu iá ŕmutná záŕtał: Lágodnie ŕię k niey przychylił/ By z nią nieco krotochwilił. *BierEz* C3v.

2. *Zwrócić się do kogoś [komu do czego]* (1) : Dimittere se ad aurem alicuius, Przychilić fie komu do vchá. *Mącz* 226b.

3. *Przybliżyć się, podejść bliżej* (2) : *BielKom* C3v; A Wezwawŕzy k ŕobie Iakob ŕynow ŕwoich/ mowił k nim: Przychylcie fie á ŕluchaycie/ ŕynowie Iakobowi poŕluchaycie Izráelá oycá wáŕzego/ przepowiem wam przyŕŕze rzecŕy/ ktore na was w ony cŕáŕy przydą. *BielKron* 18v.

4. *O czasie: zbliżyć się do określonej pory* (1) :

Fraza: »dzień ku wieczorowi się przychyli« = *nastanie wieczór* (1): Bowiem czás moy podobien iest/ ku krotkiemu dniowi/ który fie iuŕ więc ku wieczorowi przychyli/ á czáŕŕy twoie ŕą nigdy nieŕkonczone/ á iestęŕ bog nigdy niwczem nieodmienny *RejPs* 148v.

5. *Spróbować coś osiągnąć, postarać się, przystąpić do działania* (6) :

przychylić się do czego cum inf [prawdopodobnie anakolut] (1): [te ksiąŕŕki] ŕą piány: Aby ci kthorym Pan Bog ten funt dał/ tu znalazŕzy co pogánić/ s tey przyczyny do czego fie ŕzyrŕzego á potrzebnieyŕzego piáć przichylili/ á Narod ŕwoy y ięzyk zdoili *RejWiz* A5.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: do tego (1), k temu (3); aby (2), jakoby 'żeby' (2)] (4): *RejPosWstaw* [110²]v; *SkarJedn* A7; Wŕzędzie pełno iest niezgod/ waŕni/ miedzy wámi. Práwá zá mocą idą/ Pan chudzinę gniećie: A wŕdy fie k temu wŕzyŕcy przychylić nie chcećie/ Iákobyŕcie z odmętu tego wypłynęli/ A żebyŕcie do końcá w nim nie potonęli. *BielSen* 12; Zebyŕcie fię do tego zgodnie przychylili/ Abyŕcie miedzy ŕobą wilká vpátrzyli. Ktory owce z owczárnie poćichu wykraða/ Y z wámi pocŕćiwemi weŕpoł w rádzie fiada. *CzahTr* F2.

W przen (1) :

Zwrot: »przychylić się umysłem [ku czemu]« (1): Tráŕybulus Athenieńczyk tákowey był chęći y miłóŕci przećiwko Oycŕzynie ŕwey/ ktorą widział być od trzydzieći Tyrannow vtrapioną/ że máłą gromáde máiac około fiebie/ przychylił fie vmyŕłem ŕwym ku wyzwoleniu iey od ich ŕrogiego pánowánia. *Phil* D.

6. *Postąpić według czegoś* (7) :

przychylić się do czego (3): Ná koniec [*Fiedur*] do tey rády fie przychylił/ Aby go [*Borzuja*] był gdzie przez nogę náchylił. Y kazał Kłędzu [*figurze szachowej*]/ drogą Rycerzową/ Náiechác krzywym łkokiem ná Krolową. *KochSz* B2; *SarnStat* 471 [*idem*] 846.

przychylić się k(u) czemu (4): mnie Minerwą zową/ A zówždy mie łłucháli wŕzyłcy z mądrą głową. Y ty iefliże fie też k mey rádzye przychyliłz/ Poznałz to w krotkim czefie iż fie nie omyliłz. *RejWiz* 32; Thym sposobem łfz Sliachetni Panowie wyżej omienioni ławnicy przychyliwszy [!] ktey vgodzie przyiaćielski [...], Przypatrzłwszy się Contractom niepewnym [...], a łzkodliwym. Te Contracti iednoftainą zgodą łprizwolieniem wyżej omienionych łtron, wniwecz zepsowali *ZapKościar* 1580/12v; *BielSpr* b2; *RejPosWstaw* [110²]v.

W przeciwstawieniu: »porzucić ... przychylić się« (1): Słufzna rzecz iefł/ áby ci ktorzy s Pánem Krytułem powłtáli/ porzuciłwŕzy rzeczy zyemłkie ku niebieskim fie tylko przychyliłi. *RejPosWstaw* [110²]v.

7. Zgodzić się, zaaprobować; se adiungere *Modrz* (5) :

przychylić się do czego (4): gdyby ták będąc przekonáni żydowie piłmy ich włáfnymi/ do náłzego fie piłmá nowego przychilić chćieli: tedyby [...] *CzechRozm* 124v; A ták niech tych Sędziow o ktorych mowimy będzie dziewić. [...] Dla tego ie lepák lichem [*tj. liczbą nieparzystą*] kłáde/ bo iefli by byli cetnem/ á niezgadzáli by fię w ołádzieniu cze⁸⁰/ zówždyby iednego łzukác trzebá/ ktory by fię ábo do te⁸⁰ ábo do owe⁸⁰ zdánia przychylił: ktorego iednák do liczby lichem idącey nietrzebá. *ModrzBaz* 92v; *ActReg* 18. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym*.

przychylić się ku czemu (1): A my gdy w tym obojgu [*tj. w sprawie obrony domowej i postronnej*] zdanie WM wszech słyszeć będziem, radzi się ku wszyćkiemu przychylemy *Diar* 41.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A ten wŕzytek lud rycerłki y łpráwiony ku boiu łćiągnęli fię do Hebron [...] / áby połtánowali Dawidá Krolem nád wŕzytkim Izráelem/ ktemu też iny wŕzytek lud Izráelłki przychyliłi fię do tego iednoftáynem fercem [*corde uno erant*] áby obráli Dawidá Krolem. *BibRadz* 1.Par 12/38.

8. *Okazać posłuszeństwo, życzliwość; o Bogu: łaskę; inclinari, intendere Vulg; declinare* *PolAnt* [*w tym: k(u) komu* (7)] (8) : *RejPs* 129; OCzekawáiąc oczekawałem Páná/ y przychylił fie ku mnie. I wyłłuchał prółby moiey *Leop Ps* 39/2; W on dzień przychylił fie człowiek ku łtworzyćielowi łwoiemu/ á oczy iego ku łwiętemu łfráelłkiemu pogłádac będą *Leop Is* 17/7; [*Amurat do Skanderbega, który przeszedł na chrześcijaństwo*:] bom łcie nie dał dokońcá trapić/ przetom lud máły przeciw thobie połłał/ máiąc o tobie tę nádzieię iż przydziełz kłobie. A ták nieprzełtániefzli tego pomyłłec o thobie ináčzey/ á przychyliłzli fie ku mnie/ będziełz miał pierwłzą łálkę y łwoię oyczyznę w pokoju *BielKron* 245v.

przychylić się do kogo (1): *CzechEp* 121 *cf W przeciwstawieniach*.

[*przychylić się komu*: a Turcy się boją bardzo tego, aby się Chrzełcijaństwo nie wzburzyło a do ich ziemie nie wtargnęło, abociem gdyby to ujrzeli Chrzełcijanie, ktorzy pod niemi są, wszyscyby się jem podług Chrzełcijaństwa sprzeciwili [wszyscyby od nich odstąpili, a Chrzełcijanom się przychyliłi *P] PamJancz* 120.]

W przeciwstawieniach: »[odstąpić], opuścić ... przychylić się« (1): nie tufzę/ áby też ten ktoryby iedynego tego wodzá/ drogę/ żywot/ y náuczycielá od Bogá dánego opuściwłzy/ á do ktorych się infzych przychyliwłzy miał żywotá wiecznego doftać. *CzechEp* 121; [*PamJancz* 120].

W przen (2) :

Fraza: »przychylił się umysł« (2): Nie zásiádáy z mężátką. Ani się z nią fkládaj ná biefiádę/ áby się fnadz nie przychylił k niey vmyłł twoy [*ne forte declinet anima tua in illam*]/ á vpadłbyś przez twą požądliwość w zginienie. *BibRadz Eccli* 9/11; *BudBib Eccli* 9/11.

a. *Zostać czyimś stronnikiem* (1) :

W przeciwstawieniu: »odstąpić ... przychylić się« (1): Papież od ftąpiwłzy krolá Fráncufkiego przychylił się ku Cefáarzowi. *BielKron* 197v.

9. *Zwrócić uwagę, rozważyć [do czego]* (1) : Ale á iákoż poznác/ iákim kto vmysłem prósi? Ia widzę że tego ináčey poznác nielza chyba ná domysł: ácz wiem dobrze/ że to częłto omyła. Ale iednák ná oftróżność należy/ do włzytkiego się pilnie przychylić [*animum advertere*]/ á obáczać co nas wiedzie do prawdy. *ModrzBaz* 44.

10. *Włączyć się, wziąć udział [ku czemu]* (1) : *Colloquiis se immiscere*, Przychylić się ku rozmowóm. *Mącz* 224a.

Synonimy: **1.** *nakłonić się, przykłonić się, skłonić się;* **2.** *skierować się, zwrócić się;* **3.** *przybliżyć się;* **4.** *nadejść, nastać, nastąpić, przyść;* **5.** *postarać się;* **6.** *nakłonić się, skłonić się;* **7.** *przystać, przyzwolić, uznać, zgodzić się;* **8.** *nakłonić się, przykłonić się, skłonić się;* **9.** *rozważyć;* **10.** *przyłączyć się, włączyć się.*

Formacje współrdzenne cf CHYLIĆ.

Cf [**PRZYCHYLENIE**]